

Instrukcja wypełniania załączników
do wniosku o dofinansowanie projektu EFRR
w ramach programu Fundusze Europejskie
dla Kujaw i Pomorza 2021-2027

Fundusze Europejskie
dla Kujaw i Pomorza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Spis treści

Ogólne informacje	4
1. Studium wykonalności/ Plan inwestycji	4
2. Arkusze obliczeniowe do Studium wykonalności/ Planu inwestycji	5
3. Formularz w zakresie oceny oddziaływania na środowisko z uwzględnieniem zasady „nie czyń poważnej szkody” (zasady DNSH)	5
4. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach	5
5. Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000	5
6. Zezwolenie na inwestycję	7
7. Oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością na cele projektu oraz zestawienie wszystkich opracowań składających się na dokumentację techniczną	9
8. Dokumenty potwierdzające sytuację finansową wnioskodawcy	10
9. Oświadczenie o przestrzeganiu przepisów prawa dla projektu rozpoczętego przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie	11
10. Oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT	11
11. Porozumienie/ umowa o partnerstwie	11
12. Oświadczenie dotyczące wyboru partnera/-ów realizujących projekt	13
13. Opinia ws. zgodności ze Standardami w zakresie kształtowania ładu przestrzennego w województwie kujawsko-pomorskim (jeśli dotyczy)	13
14. Oświadczenie potwierdzające zamieszczenie projektu na liście podstawowej projektów w strategii terytorialnej	13
15. Diagnoza szkoły lub placówki systemu oświaty (jeżeli nie stanowi elementu wniosku o dofinansowanie projektu, w tym Studium wykonalności/ Planu inwestycji).	13
16. Opinia pracodawcy/ów z danej branży (lub od związku/organizacji pracodawców np. Cechy Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości) potwierdzająca zapotrzebowanie na dany profil kształcenia, w sytuacji, gdy	

zawód/ody nie został/y uwzględniony/e jako deficytowy/e lub zrównoważony/e w Barometrze zawodów lub nie został/y uwzględniony/e w Prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, w części III dot. województwa kujawsko-pomorskiego.	14
17. Opinia od związku/organizacji pracodawców np. Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości (ewentualnie od co najmniej dwóch pracodawców z danej branży) w zakresie dostosowania inwestycji, w tym w odniesieniu do zakupionego w ramach projektu sprzętu czy wyposażenia, do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej.....	15

Ogólne informacje

Wnioskodawco! Na podstawie tej instrukcji dowiesz się jakie załączniki powinieneś załączyć do swojego wniosku o dofinansowanie projektu i jak to zrobić w aplikacji WOD2021.

Załączniki do wniosku o dofinansowanie projektu są wskazane w sekcji K formularza wniosku dostępnego w aplikacji WOD2021. Możesz je dodać **wyłącznie w formie elektronicznej**. Aby dodać załączniki do wniosku wypełnij je:

- w wersji papierowej, którą następnie zeskanuj lub
- w wersji elektronicznej i przekształć w format PDF.

Załączniki dołącz do sekcji „Załączniki” w formie plików PDF, podpisanych zgodnie z regulaminem wyboru projektów i tą instrukcją. Do sekcji „Załączniki” dołącz także arkusze obliczeniowe (w formacie xls, xlsx, ods), których podpis kwalifikowany nie jest wymagany.

W ramach jednego załącznika możesz dodać tylko jeden plik o wielkości nieprzekraczającej 25 MB. W przypadku skanowania kilku dokumentów stanowiących jeden załącznik zeskanuj je do jednego pliku. Jeśli wielkość pliku przekroczy 25 MB podziel go i dodaj kolejną część w ramach załącznika „Inne”. Każdy załączony plik, musi mieć nazwę, a także numer zgodny z kolejnością i numeracją załączników we wniosku o dofinansowanie projektu.

1. Studium wykonalności/ Plan inwestycji

Studium wykonalności jest opracowaniem, w którym powinieneś uzasadnić finansową, ekonomiczną i instytucjonalną wykonalności projektu. Dokument ma także wskazać, które z różnych proponowanych rozwiązań w projekcie będą najlepsze pod względem technicznym, ekonomicznym, jak też z punktu widzenia ekologicznego. Studium wykonalności jest nie tylko wymagane przy ubieganiu się o dofinansowanie z EFRR, ale jest także praktycznym zbiorem analiz i wniosków dla inwestora, który pozwala na wybór właściwego wariantu inwestycji oraz jej efektywną realizację.

W zależności od wielkości Twojego projektu, dostępne są 2 wzory dokumentów:

- Studium wykonalności z arkuszami obliczeniowymi oraz

- Plan inwestycji z arkuszami obliczeniowymi.

Jeśli całkowity koszt kwalifikowalny Twojego projektu w momencie złożenia wniosku o dofinansowanie wynosi 50 mln PLN – złóż Studium wykonalności wraz z arkuszami obliczeniowymi.

Jeśli całkowity koszt kwalifikowalny Twojego projektu w momencie złożenia wniosku o dofinansowanie wynosi mniej niż 50 mln PLN – złóż Plan inwestycji wraz z arkuszami obliczeniowymi.

Studium wykonalności lub plan inwestycji musisz potwierdzić podpisem kwalifikowanym (nie dotyczy arkuszy obliczeniowych).

2. Arkusze obliczeniowe do Studium wykonalności/ Planu inwestycji

Ze względu na ograniczenia techniczne i możliwość dołączenia w ramach 1 załącznika tylko 1 pliku, arkusze obliczeniowe są wskazane jako odrębny załącznik do wniosku o dofinansowanie projektu, mimo że są integralną częścią Studium wykonalności/ Planu inwestycji.

3. Formularz w zakresie oceny oddziaływania na środowisko z uwzględnieniem zasady „nie czyni poważnej szkody” (zasady DNSH)

Opracowaliśmy dla Ciebie wzór tego formularza.

Wypełniony formularz musisz potwierdzić podpisem kwalifikowanym.

4. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

Dołącz do wniosku o dofinansowanie decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, jeśli została wydana dla Twojego przedsięwzięcia.

5. Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000

Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 (dalej: zaświadczenie Natura 2000) jest załącznikiem potwierdzającym brak negatywnego wpływu niektórych rodzajów projektów na obszary europejskiej sieci Natura 2000.

Nie musisz załączać do wniosku o dofinansowanie zaświadczenia Natura 2000, jeżeli projekt:

- 1) **ma przeprowadzoną ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000**, co potwierdza, że istniała przynajmniej potencjalna możliwość negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, którą właściwy organ dokładnie przeanalizował;
- 2) **ma charakter nieinfrastrukturalny**, tzn. że jest projektem zakupowym¹, szkoleniowym, edukacyjnym, reklamowym, badawczym, który nie powoduje ingerencji w środowisku oraz nie polega na przekształceniu terenu lub zmianie jego wykorzystywania,
- 3) **wypisuje się w katalog inwestycji infrastrukturalnych objętych odstępstwem**, tzn. jest projektem infrastrukturalnym dotyczącym:
  - instalacji kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych na budynkach,
  - powietrznych pomp ciepła,
  - prac związanych z wymianą źródeł i systemów grzewczych w budynkach,
  - wszelkich prac konserwatorskich i restauratorskich prowadzonych wewnątrz i na zewnątrz budynków zlokalizowanych poza obszarami Natura 2000,
  - termomodernizacji budynków zlokalizowanych poza obszarami Natura 2000,
  - przebudowy obiektów mieszczących się w obrysie zewnętrznym ścian parteru budynku (m.in. nadbudowa, przebudowa układu wewnętrznego pomieszczeń itp.) wraz z sieciami wewnętrznymi tych obiektów, zlokalizowanych poza obszarami Natura 2000,
  - obiektów małej architektury i zagospodarowania terenów zielonych zlokalizowanych poza obszarami Natura 2000,
  - energooszczędnego oświetlenia ulic i dróg zlokalizowanych poza obszarami Natura 2000.

---

¹ Nie dotyczy zakupu sprzętu/maszyn/linii technologicznych wymienionych w § 2 lub 3 rozporządzenia OOŚ.

W przypadku projektów niewymagających zaświadczenia Natura 2000, mamy prawo wezwać Cię do jego dostarczenia jeżeli uzna, że dla zakresu projektu istnieje prawdopodobieństwo negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000.

Dla pozostałych typów projektów dołącz do wniosku o dofinansowanie Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000. Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 uzyskasz w **Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Bydgoszczy**.

6. Zezwolenie na inwestycję

Dołącz wymagane prawem decyzje, uzgodnienia i pozwolenia administracyjne dotyczące Twojego przedsięwzięcia.

1) Jeśli na moment złożenia wniosku o dofinansowanie:

- uzyskane pozwolenie zezwalające na realizację inwestycji (np. decyzja o pozwoleniu na budowę, zezwolenie na realizację inwestycji drogowej) jest opatrzone klauzulą ostateczności, dołącz je do wniosku o dofinansowanie;
- uzyskane pozwolenie zezwalające na realizację inwestycji (np. decyzja o pozwoleniu na budowę, zezwolenie na realizację inwestycji drogowej) nie jest prawomocne, to jesteś zobowiązany dostarczyć wymagane pozwolenie opatrzone klauzulą ostateczności najpóźniej na etapie podpisania umowy o dofinansowanie projektu;
- nie posiadasz pozwolenia administracyjnego zezwalającego na realizację inwestycji (np. decyzji o pozwoleniu na budowę, zezwolenia na realizację inwestycji drogowej)², to w przypadku zatwierdzenia projektu do dofinansowania³ jesteś zobowiązany dostarczyć wymagane pozwolenie opatrzone klauzulą ostateczności w terminie wskazanym w umowie

---

² Na etapie składania wniosku o dofinansowanie musisz posiadać wszystkie pozostałe decyzje, pozwolenia, uzgodnienia oraz opracowania składające się na dokumentację techniczną wymaganą do złożenia wniosku o wydanie pozwolenia administracyjnego zezwalającego na realizację inwestycji.

³ Podjęcie Uchwały Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego o wyborze projektu do dofinansowania.

o dofinansowanie projektu⁴, jednakże nie później niż 12 m-cy od daty uchwały zarządu województwa o wyborze projektu do dofinansowania.

W każdym przypadku, kiedy Twoje pozwolenie jest nieostateczne, ale posiada klauzulę natychmiastowej wykonalności, uznamy że pozwolenie spełnia warunki kryterium gotowości technicznej.

Ważne!

Decyzja o pozwoleniu na budowę wygasa, jeżeli budowa nie została rozpoczęta przed upływem 3 lat od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna lub budowa została przerwana na czas dłuższy niż 3 lata (art. 37 ust. 1 ustawy Prawo budowlane).

2) W przypadku kiedy będziesz realizować projekt na podstawie zgłoszenia robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę dołącz do wniosku o dofinansowanie:

- a) kopię dokonanego zgłoszenia z pieczęcią wpływu do właściwego organu architektoniczno-budowlanego wraz z kopią zaświadczenia o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu

lub

- b) twoje oświadczenie, że właściwy organ nie wniósł sprzeciwu do zgłoszenia. To oświadczenie musisz potwierdzić podpisem kwalifikowanym.

Ważne!

W przypadku nierozpoczęcia wykonywania robót budowlanych przed upływem 3 lat od określonego w zgłoszeniu terminu ich rozpoczęcia, rozpoczęcie tych robót może nastąpić po dokonaniu ponownego zgłoszenia (art. 30 ust. 5b ustawy Prawo budowlane).

---

⁴ Na etapie podpisywania umowy musisz przedstawić harmonogram otrzymania ostatecznego pozwolenia.

7. Oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością na cele projektu oraz zestawienie wszystkich opracowań składających się na dokumentację techniczną

Opracowaliśmy dla Ciebie wzór tego załącznika. W pierwszej części załącznika wymienisz wszystkie numery działek, na których realizowana będzie inwestycja. Dofinansowane mogą być jedynie projekty realizowane na terenie (w obiekcie) należącym do Ciebie jako wnioskodawcy. Dlatego też do wniosku dołącz oświadczenie, że posiadasz tytuł prawny do dysponowania nieruchomością, wynikający z prawa:

- własności,
- współwłasności,
- użytkowania wieczystego,
- trwałego zarządu,
- ograniczonego prawa rzeczowego,
- stosunku zobowiązaniowego, przewidującego uprawnienie do dysponowania nieruchomością na cele projektu albo
- inne.

W tym oświadczeniu potwierdzasz prawo do dysponowania nieruchomością na pełen zakres projektu (dostawy lub usługi lub roboty budowlane). Gdy przedmiotem projektu będą prace wymagające czasowego zajęcia terenu, niebędącego Twoją własnością (beneficjenta), np. ułożenie podziemnych rurociągów, wskaż (w pkt 2 lit. g oświadczenia), że masz zgodę właścicieli gruntów na czasowe zajęcie terenu.

Musisz wykazać prawo do nieruchomości przez cały okres realizacji i trwałości projektu, czyli 5 lat od płatności końcowej (3 lata w przypadku MŚP) – szczegółowo termin płatności końcowej jest zdefiniowany w umowie o dofinansowanie projektu.

W drugiej części załącznika wymienisz tytuły wszystkich opracowań poszczególnych branż składających się na dokumentację techniczną opracowaną dla Twojego projektu.

Oświadczenie musisz potwierdzić podpisem kwalifikowanym.

8. Dokumenty potwierdzające sytuację finansową wnioskodawcy

Dołącz do wniosku o dofinansowanie projektu następujące dokumenty, które potwierdzą Twoją sytuację finansową, w przypadku gdy jesteś:

- **jednostką samorządu terytorialnego:**

- 1) bilans z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego za poprzedni zakończony rok,
- 2) opinię składu orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej o sprawozdaniu z wykonania budżetu za poprzedni zakończony rok;

- **osobą fizyczną** (np. osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą)/
osobą prawną (np. spółką z o.o., spółką akcyjną, fundacją, stowarzyszeniem będącymi osobami prawnymi):

- 1) PIT/CIT za 3 ostatnie zamknięte lata obrachunkowe oraz
poniższe dokumenty, o ile jesteś zobowiązany do ich opracowania zgodnie z przepisami o rachunkowości:
- 2) bilans oraz rachunek zysków i strat – za 3 ostatnie zamknięte lata obrachunkowe oraz za okres bieżący – zamknięte kwartały,
- 3) rachunek przepływów pieniężnych – za 3 ostatnie zamknięte lata obrachunkowe oraz za okres bieżący – zamknięte kwartały (rachunek przepływów pieniężnych dot. wyłącznie os. prawnych).

Jeżeli działasz krócej niż wskazany wyżej okres powinieneś złożyć ww. dokumenty za okres prowadzenia działalności.

Jeżeli zgodnie z przepisami prawa nie jesteś zobowiązany do sporządzenia danego dokumentu/ dokumentów finansowego/ych powinieneś przedstawić stosowne wyjaśnienie. Wyjaśnienie możesz złożyć w formie odrębnego oświadczenia wnioskodawcy w ramach załącznika nr 8 do wniosku.

Oświadczenie musisz potwierdzić podpisem kwalifikowanym.

Na etapie oceny projektu możemy wezwać Cię do złożenia również innych dokumentów pozwalających na ocenę Twojej sytuacji finansowej.

9. Oświadczenie o przestrzeganiu przepisów prawa dla projektu rozpoczętego przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie

To oświadczenie powinieneś dołączyć do wniosku o dofinansowanie, jeśli rozpocząłeś realizację projektu przed złożeniem wniosku. W tym oświadczeniu potwierdzasz, że realizowałeś projekt zgodnie z obowiązującym prawem (m.in. prawem zamówień publicznych, wymaganiami dotyczącymi ochrony środowiska). Oświadczenie musisz potwierdzić podpisem kwalifikowanym.

10. Oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT

Ten załącznik złóż zgodnie z założeniami regulaminu wyboru projektów, jeśli łączny koszt (koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne) Twojego projektu wynosi co najmniej 5 mln EUR (włączając VAT) lub gdy Twój projekt jest objęty pomocą publiczną i nie posiadasz prawa do odzyskania podatku VAT zgodnie z przepisami prawa krajowego.

Co do zasady kwestię kwalifikowalności podatku VAT w ramach projektu należy rozpatrywać, gdy beneficjentowi, partnerowi projektu, podmiotowi upoważnionemu do ponoszenia wydatków lub podmiotom wskazanym w rozdziale 1 pkt 2 lit. c-e wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot podatku VAT. Dotyczy to zarówno fazy realizacji jak i operacyjnej. Posiadanie prawnej możliwości odzyskania podatku VAT wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na niepodjęcie przez podmiot czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

Oświadczenie musisz potwierdzić podpisem kwalifikowanym.

11. Porozumienie/ umowa o partnerstwie

Jeśli będziesz realizował projekt razem z partnerami to powinieneś zawrzeć z nimi porozumienie lub umowę o partnerstwie.

W porozumieniu/ umowie o partnerstwie powinny zostać określone co najmniej:

- przedmiot porozumienia lub umowy,
- prawa i obowiązki stron,

- zakres i formę udziału poszczególnych partnerów w projekcie, w tym zakres realizowanych przez nich zadań,
- partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych partnerów projektu,
- sposób przekazywania dofinansowania na pokrycie kosztów ponoszonych przez poszczególnych partnerów projektu, umożliwiające określenie kwoty dofinansowania udzielonego każdemu z partnerów, w tym obowiązek prowadzenia odrębnej ewidencji wydatków w ramach projektu,
- sposób postępowania w przypadku naruszenia lub niewywiązania się stron z porozumienia lub umowy.

Partnerów powinieneś wybrać przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu. Procedura wyboru partnerów zostanie zweryfikowana na etapie oceny formalno-merytorycznej projektu.

Porozumienie lub umowę o partnerstwie należy dołączyć do wniosku o dofinansowanie.

Powinieneś załączyć do wniosku o dofinansowanie projektu następujące dokumenty od wszystkich partnerów:

- Oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością na cele projektu oraz zestawienie wszystkich opracowań składających się na dokumentację techniczną (jeżeli projekt jest realizowany na nieruchomości, którą dysponuje partner),
- Dokumenty potwierdzające sytuację finansową partnera,
- Oświadczenie o przestrzeganiu przepisów prawa dla projektu rozpoczętego przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

Oświadczenia partnerów, o ile regulamin wyboru projektów nie stanowi inaczej, mogą być załączane jako skan w formacie PDF, podpisany w formie tradycyjnej (czytelnie wpisane imię i nazwisko albo pieczęć zawierająca imię i nazwisko oraz odręczny podpis), przy czym jako wnioskodawca, na żądanie IZ będziesz zobowiązany okazać do wglądu oryginał takich dokumentów.

12. Oświadczenie dotyczące wyboru partnera/-ów realizujących projekt

Jeśli jesteś wnioskodawcą projektu partnerskiego powinieneś załączyć do wniosku o dofinansowanie projektu oświadczenie, że dokonałeś wyboru partnera/ów zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. 2025 r. poz. 1733 i 1844).

Opracowaliśmy dla Ciebie wzór tego oświadczenia.

Oświadczenie musisz potwierdzić podpisem kwalifikowanym.

13. Opinia ws. zgodności ze Standardami w zakresie kształtowania ładu przestrzennego w województwie kujawsko-pomorskim

Przedstaw nam pozytywną opinię wydaną przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego odnośnie zgodności ze Standardami w zakresie kształtowania ładu przestrzennego w województwie kujawsko-pomorskim.

Powinieneś załączyć tę opinię w przypadkach opisanych w Regionalnych zasadach i standardach kształtowania ładu przestrzennego w polityce województwa kujawsko-pomorskiego dla przedsięwzięć realizowanych ze środków programu regionalnego w okresie programowania 2021-2027 – udostępniliśmy je w ramach naboru w Dokumentach innych/ pomocniczych.

14. Oświadczenie potwierdzające zamieszczenie projektu na liście podstawowej projektów w strategii terytorialnej

Opracowaliśmy dla Ciebie wzór tego oświadczenia.

Oświadczenie musisz potwierdzić podpisem kwalifikowanym.

15. Diagnoza szkoły lub placówki systemu oświaty (jeżeli nie stanowi elementu wniosku o dofinansowanie projektu, w tym Studium wykonalności/ Planu inwestycji).

W diagnozie uwzględnij elementy, o których mowa w kryterium C.2 Realizacja wsparcia została zaplanowana na podstawie diagnozy.

Nie musisz załączać tej diagnozy jeżeli informacje w tym zakresie przedstawiłeś we wniosku o dofinansowanie projektu, w tym w Studium wykonalności lub w Planie inwestycji.

16. Opinia pracodawcy/ów z danej branży (lub od związku/organizacji pracodawców np. Cechy Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości) potwierdzająca zapotrzebowanie na dany profil kształcenia, w sytuacji, gdy zawód/ody nie został/y uwzględniony/e jako deficytowy/e lub zrównoważony/e w Barometrze zawodów lub nie został/y uwzględniony/e w Prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, w części III dot. województwa kujawsko-pomorskiego.

Nie musisz załączać opinii jeżeli wsparta w ramach projektu infrastruktura będzie wykorzystywana na potrzeby kształcenia w zawodzie/ach:

- wskazanym/y **jako deficytowy/e lub zrównoważony/e** w województwie kujawsko-pomorskim lub w powiecie/powiatach, gdzie realizowana będzie inwestycja (na podstawie badania Barometr zawodów. Raport podsumowujący badanie w województwie kujawsko-pomorskim na 2026 r. lub aktualny na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu, dostępny na stronie internetowej: barometrzawodow.pl.)

lub

- dla którego/yh prognozowane jest **szczególnie istotne lub istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników** w województwie kujawsko-pomorskim (na podstawie Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, części III dot. województwa kujawsko-pomorskiego - Załącznik do obwieszczenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2026 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. z 2026 r. poz. 146) lub aktualny na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu).

17. Opinia od związku/organizacji pracodawców np. Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości (ewentualnie od co najmniej dwóch pracodawców z danej branży) w zakresie dostosowania inwestycji, w tym w odniesieniu do zakupionego w ramach projektu sprzętu czy wyposażenia, do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej.

Musisz załączyć tę opinię w każdym przypadku, niezależnie od tego, czy wsparta w ramach projektu infrastruktura będzie wykorzystywana czy też nie na potrzeby kształcenia w zawodzie/ach:

- wskazanym/ych **jako deficytowy/e lub zrównoważony/e** w województwie kujawsko-pomorskim lub w powiecie/powiatach, gdzie realizowana będzie inwestycja (na podstawie badania Barometr zawodów. Raport podsumowujący badanie w województwie kujawsko-pomorskim na 2026 r. lub aktualny na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu, dostępny na stronie internetowej: barometrzawodow.pl.)

lub

- dla którego/ych prognozowane jest **szczególnie istotne lub istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników** w województwie kujawsko-pomorskim (na podstawie Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, części III dot. województwa kujawsko-pomorskiego - Załącznik do obwieszczenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2026 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. z 2026 r. poz. 146) lub aktualny na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu).